

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1313/2021
16.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Татјане Миљуш, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 487/21 од 10.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.06.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 487/21 од 10.02.2021. године, као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 487/21 од 10.02.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1704/18 од 15.09.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1704/18 од 15.09.2020. године, одбијени су као неосновани тужбени захтев и евентуални тужбени захтев тужиље АА из ..., којим је тражено да суд обавезе тужене АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, да тужилци на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора и на име накнаде трошкова за исхрану у току рада (за период од априла 2015. године до августа 2015.године) солидарно исплате појединачне месечне износе и законску камату на начин ближе одређен у изреци. Одбијени су као неосновани тужбени захтев и евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД да јој (за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године) на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати износе и законску камату на начин ближе одређен у изреци.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 487/21 од 10.02.2021.године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда

Првог основног суда у Београду П1 1704/18 од 15.09.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиле је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права на основу члана 404. Закона о парничном поступку, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања актуелне судске праксе судова у Републици Србији.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредбе члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиле је била у радном односу код првотуженог на неодређено време од 05.08.2004. године, који уговор је након статусних промена 01.09.2015. године пренет на туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд. Тужиле је обављала послове „...“. Закључени уговор о раду и његови анекси предвиђају да запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Анексом Колективног уговора туженог ("Службени гласник РС" 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора и уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављани рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом 5. став 6. анекса измењена је одредба 61. и уговорено да у вредност једног радног часа из ст. 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на 1 радни час. Колективним уговором за "Железнице Србије" акционарско друштво ("Службени гласник Железнице Србије" 4/15) предвиђено је у члану 57. став 2. да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12 регреса сведена на 1 радни час. У члану 55. прописано је да се основна зарада утврђује као вредност радног часа коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. На основу налаза и мишљења вештака за економско-финансијску област утврђена је висина потраживања тужиле тужиле (за период од 01.04.2015. године до 25.12.2017. године) на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у две варијанте. Вештачењем је констатовано на основу увида у обрачунски лист тужиле, да су тужени обрачунавали и исплаћивали основну зараду тужиле по вредности једног радног часа, с тим да тужени нису накнаду на име топлог оброка и регреса приказивали одвојено од основне зараде у обрачунским листама тужиле. Првостепени суд је ценио налаз и мишљење судског вештака, али га није прихватио.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама са образложењем да без обзира што висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима. Као саставни део основне зараде запослених спорно право запослених није било утврђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаних одредбом члана 118. Закона о раду. По оцени нижестепених судова нема одговарајућег општег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада јер се параметари садржани у члану 32. Општег Колективног уговора и Колективни уговори из 1995. и 2000. године, не могу применити у овом случају.

Ревизијом тужиле се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду ("Службени гласник РС", бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006 године у висини 53,50 динара, а за период јули-децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена је и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Притом, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно, ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку нису ни донели. То не искључује право тужиле на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужилци, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказали у платној листи тужиле, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе

примењивали на штету тужиље. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужиља може потраживати накнаду у нето износу према параметрима из ранијег Колективног уговора туженог. Тужиља је тужбени захтев поставила у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом наведених параметара у две варијанте.

Имајући ово у виду, не може се прихватити ни навод туженог, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиљи, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени није могао да се изјасни о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и топли оброк исказао у платној листи запослених (па и тужиље), како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду.

С обзиром на то да по оцени ревизијског суда тужиља има право на тражену накнаду, али да првостепени суд није прихватио налаз судског вештака (није се изјаснио ни за једну од две предложене варијанте обрачуна тражених накнада из налаза судског вештака), то су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

Имајући у виду напред наведено првостепени суд ће у поновном поступку оценити налаз и мишљење вештака на основу члана 8. ЗПП, па ће када утврди чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, донети правилну и закониту одлуку.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у погледу висине тражених накнада остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић